

O paragvajski španščini

JASMINA MARKIČ

*El mundo era tan reciente que muchas cosas
carecían de nombre y para mencionarlas
había que señalarlas con el dedo.*

Gabriel García Márquez¹

UVODNE BESEDE

Ali lahko govorimo o ameriški španščini v nasprotju s polotoško, evropsko španščino?² Kaj je pravzaprav ameriška španščina? V začetnem

1 Svet je bil še tako mlad, da je bilo veliko reči še brez imena in kadar so jih omenjali, je bilo treba nanje pokazati s prstom (García Márquez 1978: 7).

2 V španščini: *el español de América / el español americano* in *el español peninsular*.

razumevanju pojma ameriška španščina je mogoče opaziti dve struji. Stališče, ki poudarja veliko enotnost in homogenost ameriške španščine nasproti polotoški španščini, ne da bi dejansko določili, katere so značilnosti, ki to videnje podpirajo, izhaja iz mnenj avtorjev Maxa Leopolda Wagnerja (1949) in Alonsa Zamore Vicenteja (1969). Drugo strujo zastopata Pedro Henríquez Ureña (1932), ki meni, da gre za raznolik in kompleksen jezikovni pojav in ne za dialekt, ter José Pedro Rona (1964), ki trdi, da je homogenost ameriške španščine mit. Večina jezikoslovcev, kot so María Beatriz Fontanella de Weinberg (1992), Humberto López Morales (1998), Rafael Lapesa (2010), Juan Manuel Lope Blanch (1989) in John Lipski (1994), meni, da, čeprav se je termin ameriška španščina³ uveljavil v jezikoslovnih krogih, to še zdaleč ne pomeni, da je španski jezik, ki ga govorijo v Amerikah⁴, enoten, tako kot ni enotna španščina, ki jo govorijo v Španiji. Termin ameriška španščina se torej nanaša na entiteto, ki jo lahko zemljepisno in zgodovinsko opredelimo kot skupek dialektalnih variant španščine, ki so v rabi v Amerikah in si delijo skupno zgodovino. Gre za kastiljski jezik, prenesen v novi svet od evropskega odkritja, konkviste in kolonizacije naprej.

Iz majhne in dokaj homogene jezikovne skupnosti, ki je prvič prišla [na to celino] v poznem 15. stoletju, se je ameriška španščina ob zori španske prisotnosti v Novem svetu razširila ter razvila nepredstavljive besede, slovnične konstrukcije in artikulacijske posebnosti (Lipski 1994: 12).⁵

Juan Manuel Lope Blanch v svoji študiji o hispanoameriškem jezikoslovju trdi:

Španski jezik ostaja skupen jezikovni komunikacijski sistem 20 držav kljub posebnim leksikalnim, fonetičnim in v manjši meri oblikovno skladenskim razlikam, ki bogatijo uporabo enih in drugih. Obstajajo razlike, ki se pojavljajo med temi 20 državami, ki pa ne tvorijo dveh močno nasprotujočih si jezikovnih inačic – španske in ameriške –, kajti med nekaterimi ameriški in španskimi inačicami je večja sorodnost kot med nekaterimi hispanoameriški različicami (1989: 29).

3 Ameriška španščina je poimenovana tudi meridionalna (južna) španščina ali celo atlantska španščina zaradi sorodnosti z variantami, govorenimi na jugu Španije in na Kanarskih otokih.

4 Geografski pojem za Severno, Srednjo in Južno Ameriko. Slovar Združenja akademij španskega jezika (ASALE) *Diccionario panhispánico de dudas* navaja, da ni nobenega argumenta, da bi cenzurirali rabo množine *las Américas*, ki ima v španščini dolgo tradicijo in gre za veljavno imenovanje, ki se nanaša na različna območja oz. podceline (Severna Amerika, Srednja Amerika in Južna Amerika). Vir: <https://www.rae.es/dpd/Am%C3%A9rica>, pregledano 10. 6. 2024.

5 Vsi prevodi so avtoričini.

Ameriška španščina se je razširila s kolonizacijo v obdobju, ko se je kastiljščina kot jezik utrjevala na Iberskem polotoku (Lapesa 2010). Na nastanek te variante so poleg kastiljščine, ki so jo v Ameriko prenesli različni sloji prebivalcev iz raznih krajev Španije, vplivali številni dejavniki. Na začetku kolonizacije so bili to predvsem prebivalci južne Španije, Andaluzije in Ekstremadure. Ti so značilnosti svoje govornice v Ameriko prenesli v prvem obdobju kolonizacije, in sicer predvsem na Antile in obalna območja Karibov. Kasnejši priseljenci so prihajali tudi iz srednje in severne Španije. Prav tako je pomemben dejavnik vpliv staroselskih jezikov, k temu pa so prispevali tudi jeziki sužnjev, ki so jih kolonizatorji kmalu začeli »uvažati« iz Afrike. Več kot štiri stoletja pa so na izoblikovanje ameriške španščine vplivale tudi množične migracije iz Evrope.

Največje razlike med ameriško in evropsko španščino so na leksikalni ravni. Kar se tiče oblikoslovno skladenjske ravni, pa je le nekaj značilnosti, za katere lahko trdimo, da so splošne za vso hispano Ameriko (prevladujoča raba enostavnega preteklika na račun sestavljenega, neobstoje druge osebe množine *vosotros/vosotras*, razširjena raba *vosea*), medtem ko je na glasoslovni ravni za vso hispano Ameriko značilen jezikovni pojav *seseo*. Gre za izgubo fonema, in sicer medzobnega nezvenečega priponnika /θ/, namesto njega se uveljavi dlesnični nezveneči priponnik /s/.

Glede dialektalne delitve ameriške španščine je bilo od 19. stoletja naprej več pristopov. Znani španski dialektolog Francisco Moreno Fernández je hispano Ameriko razdelil na več skupin dialektov glede na geografski princip (2014). Ameriška španščina naj bi se delila na karibsko španščino (*el español caribeño*), mehiško in srednjeameriško španščino (*el español mexicano-centroamericano*), andsko španščino (*el español andino*), južno španščino (*el español austral*), čilsko španščino (*el español chileno*) in španščino v ZDA (*el español en y de EE. UU*). Po tej delitvi sta del južne španščine gvaranska španščina (*el español guaraní*) in atlantska španščina (*el español atlántico*). Gvaranska španščina pokriva paragvajsko španščino in severovzhodne argentinske variante španščine, atlantska španščina pa severozahodne argentinske variante in priobalno španščino (*español del litoral*), kamor spada tudi španščina, ki jo govorijo v Buenos Airesu.

O IZVORU IMENA PARAGUAY

Glede etimologije in pomena besede Paraguay je več inačic. Slovar španskega jezika (DLE) Združenja akademij španskega jezika

(ASALE) besedo *paraguay* opredeljuje kot vrsto pisane papige, ki živi na tem območju. Ime države Paragvaj najverjetneje izhaja iz istoimenske reke, ki teče skozi državo in jo deli na dva dela, na Vzhodni Paragvaj (*Región Oriental*) in Zahodni Paragvaj (*Región Occidental*). Zaradi središčne lege v osrčju Južne Amerike, brez izhoda na morje, se Paragvaj imenuje tudi srce Amerike (*el corazón de América*). Beseda *paraguay* izvira iz jezika gvarani.⁶ Ena od najbolj razširjenih razlag je, da pomeni »voda ljudstva Pajagva« (*agua de Payaguá*) (po imenu ljudstva, ki je živelo na območju Chaco Boreal ali Severnega Chaca).⁷ Po drugi strani naj bi *paraguay* pomenil *río que origina el mar*⁸ (reka, iz katere je nastalo morje) ali *aguas como el mar*, voda kot morje. Pomen se nanaša na veliko jezero, ki ga v bližini prestolnice Asunción tvori reka Paraguaj. Omenja se tudi pomen kronana reka ali reka kron (*río de las coronas* ali *río coronado, para* – reka, *guai* – krona). Paragvajski raziskovalec Jorge Rubiani⁹ meni, da beseda izhaja iz imena staroselskega poveljnika po imenu *Paragua*. Beseda *Y* v jeziku gvarani pomeni voda. Zato obstaja tudi razlaga, da Paraguay pomeni voda, ki prihaja iz reke (*para* – reka, *gua* – od / iz, *y* – voda). O izvoru besede je torej več razlag, vse pa se navezujejo na jezik gvarani.

OKOLIŠČINE, KI SO VPLIVALE NA NASTANEK PARAGVAJSKE ŠPANŠČINE

Geografski položaj današnje Republike Paragvaj (*República del Paraguay* v španščini in *Tetã Paraguái* v jeziku gvarani) s 406.752 km² in več kot 7 milijoni prebivalcev v notranjosti Južne Amerike, ki meji na Brazilijo, Argentino in Bolivijo, je prav gotovo prispeval k današnji jezikovni podobi države. Prav tako je na to posredno in neposredno

6 V tem prispevku enakovredno uporabljам termina »jezik gvarani« (iz španščine *guarani*) in gvaranščina. V SSKJ in SP ni mogoče zaslediti niti besede gvarani niti gvaranski oziroma gvaranščina, ki se pogosto uporablja v znanstvenih in strokovnih etnografskih in antropoloških besedilih ter v wikipediji.

7 Pajagva, ljudstvo družine Gvajkuru z območja Chaco Boreal v Paragvaju, ki je v kolonialnih časih živelo ob reki Paragvaj – od Velikega Pantanala v Mato Grosso do Sul v Braziliji in Boliviji do pokrajine Chaco v Argentini. Pripadniki tega ljudstva se sami niso imenovali »Pajagvajci«, to ime so jim s slabšalnim odtenkom dali njihovi tekmeči in sovražniki Gvaranijci. Vir: <https://es.wikipedia.org/wiki/Payaguas>.

8 Romina Aquino: »Etimološko Paragvaj (Paraguay) pomeni 'reka, iz katere je nastalo morje'. [...] Na hidrološki karti Paragvaja tri glavne reke, ki se prepletajo, ob tem izrišejo črko Y. Čeprav nimamo izhoda na morje, nas obdajajo reke in njihovi pritoki« (v Tom-sich in Pregelj 2020: 211–12).

9 Gl. <https://www.bbc.com/mundo/noticias-america-latina-36556458>.

vplival zgodovinski kontekst: kolonizacija (Evropejci so na današnje paragvajsko ozemlje prvič prišli v začetku 16. stoletja), sistem enkomend, jezuitski misijoni, izgon jezuitov, paragvajska neodvisnost od Španije leta 1811, izolacionistična politika diktatorja Joseja Gasparja de Francie (1817–1840), katastrofalna vojna trojne koalicije (1864–1870) med Paragvajem na eni ter Argentino, Brazilijo in Urugvajem na drugi strani (Paragvaj je izgubil dve tretjini moškega prebivalstva in velik del ozemlja), kasneje vojna za Chaco (1932–1935) proti Boliviji, ko je Paragvaj zmagal in pridobil velik del nižinskega območja Chaca, ter nazadnje še dolgo obdobje diktature Alfreda Stroessnerja (1954–1989).

JEZIKOVNA SITUACIJA

Paragvaj je večjezična država, kjer ob španščini oziroma kastiljščini sobivajo različni staroselski jeziki, ki pripadajo petim jezikovnim skupinam in jih govori 17 etničnih skupnosti. Po podatkih avtorjev Meliá (2005) in Zanardini in Biedermann (2019) večina pripada jezikovni skupini gvarani (*guaraní*), sledijo jezikovna skupina maskoj (*maskoy*), matakó-matagvajo (*matakó-mataguayo*), zamuko (*zamuco*) in gvajkuru (*guaicurú*). Kljub temu pa vsi skupaj predstavljajo le 1,8 % paragvajskega prebivalstva (Palacios 2019: 237). Posebnost Paragvaja je, da sta španščina in jezik gvarani uradna jezika in da je večina urbanega prebivalstva dvojezična (španščina/gvaranščina), medtem ko je prebivalstvo podeželja¹⁰ večinoma enojezično (gvaranščina) ali dvojezično, pri čemer je materni jezik gvaranščina oziroma jezik gvarani (Palacios 2015: 335). Dvojezični govorci običajno dajejo prednost jeziku gvarani v intimnih, osebnih in družinskih situacijah.

Sociologinja Graziella Corvalán (1992) meni:

Jezikovna posebnost Paragvaja, za katero je v osnovi značilen obstoj dveh jezikov v stiku: enega avtohtonega, jezika gvarani, in drugega standardnega, španskega, je posledica več dejavnikov: 1) obsežnega in zgodnjega procesa etničnega in kulturnega mešanja; 2) dolgotrajne družbeno-geografske izolacije glede na druge države podkraljestva Río de la Plata; 3) obstoja avtohtonih skupin daleč od mestnih središč; 4) počasnega procesa urbanizacije in industrializacije na

10 Na podeželju 70 % prebivalcev, starejših od 5 let, govori jezik gvarani; 31 % je dvojezičnih in 5 % govori samo špansko. V mestih 15 % prebivalcev govori samo gvarani, več kot 70 % je dvojezičnih, 13 % pa govori samo špansko. Ostali so govorci tujih jezikov (Corvalán 1992).

nacionalni ravni; 5) odnosa zvestobe, ponosa in identifikacije paragvajskega ljudstva z maternim jezikom; 6) mirnega sobivanja obeh jezikov v celotnem družbenem in kulturnem življenju.

Paragvaj se uradno razglša za dvojezično državo, njegova ustava iz leta 1992 v 140. členu (*O jezikih*) določa:

Paragvaj je večkulturna in dvojezična država.

Uradna jezika sta kastiljščina in jezik gvarani.

Staroselski jeziki in druge manjšine so del kulturne dediščine države.

Poročilo Inštituta Cervantes za leto 2024 'Španščina na svetu' (Instituto Cervantes 2024: 34) navaja, da ima Paragvaj 7.656.215 prebivalcev, od katerih ima 5.153.398 materin jezik španščino, 2.456.048 prebivalcev pa ima omejene kompetence, ki španski jezik slabo obvlada ali pa sploh ne. Povečini so to govorce jezika gvarani, za katere je španščina drugi jezik. Poročilo navaja tudi, da v Paragvaju živi 162.445 staroselcev, od tega pa jih 19.253 (11,85 %) ne govori španščine, preostalih 143.192 (88,15 %) pa govorijo španščino z večjo ali manjšo kompetenco (2024: 45).

V Paragvaju so prisotni tudi drugi jeziki, npr. portugalsščina oziroma mešanica portugalsščine in španščine, ki jo govori približno 300.000 prebivalcev (*brasiguayos*) na meji z Brazilijo, nemščina v nemških kolonijah v Gran Chacu in drugi jeziki tujih priseljencev.

JEZIK GVARANI

Jezik gvarani (*avañe'ẽ*) je del nekoč zelo razširjene jezikovne skupine tupi-gvarani. Bil je jezik staroselskega polnomadskega ljudstva Gvarani (*avá*, kot so se sami imenovali), ki je prebivalo na obširnem ozemlju od Brazilije do Peruja. Jezikovna družina tupi gvarani je bila prisotna ob obalnih in rečnih poteh (brazilska obala od ustja Amazonke do reke La Plata), v notranjosti (v porečju Amazonke in njenih pritokov) ter na jugu (porečja pritokov reke La Plata na njenem levem bregu) (Lezama y Urrutia 1979: 88).

Danes je gvarani eden najbolj govornih avtohtonih jezikov Južni Ameriki in ni le jezik avtohtonega ljudstva, temveč velikega števila mesticev in večine prebivalcev Paragvaja. Žalostna in protislovna resničnost je, da prvotni govorce tega jezika – avtohtono ljudstvo iz rodu Tupi-Gvarani, za katere je bila beseda (*ñe'ẽ*) enaka duši, nekaj svetega, nekaj, kar jim je prišlo neposredno iz nebes – niso preživeli svojega

jezika. Dandanes je le malo avtohtonih prebivalcev (Lustig 1996: 3). Najbolj razširjen je paragvajski gvarani (*guaraní paraguayó*), ki izhaja iz jezika ljudstva Gvarani-Kario in je bil že ob prihodu Špancev najbolj razširjena varianta tega jezika. Na paragvajski gvarani je verjetno vplival tudi jezuitski gvarani (*guaraní jesuítico o misionero*), ki je bil v rabi kot splošni, sporazumevalni jezik (*lengua general*) v jezuitskih misijonih v Paragvaju, Braziliji in Argentini od približno leta 1600. Po izgonu jezuitov leta 1767 je jezuitski gvarani začel izumirati.

Jezik gvarani govori približno 10 milijonov ljudi (kot materni ali drugi jezik) v južnem delu Južne Amerike, predvsem v Paragvaju (kjer ima skupaj s španščino status uradnega jezika in ga govori 77 % prebivalstva Paragvaja, nad njegovo rabo pa bdi Akademija za jezik gvarani (*Academia de la Lengua Guaraní*)¹¹ s sedežem v Asunciónu, pa tudi na severozahodu in severovzhodu Argentine (predvsem v pokrajini Corrientes, kjer ima jezik *guaraní correntino* skupaj s španščino status souradnega jezika, in v drugih obmejnih argentinskih pokrajinah, kot so Formosa, Misiones, Chaco in Entre Ríos), na jugu Brazilije in v Boliviji (kjer je od leta 2000 bolivijski gvarani eden od uradnih staroselskih jezikov, vpisan v ustavo leta 2009). Od leta 2006 je jezik gvarani skupaj s španščino in portugalščino uradni jezik trgovinske zveze MERCOSUR.¹²

Zanimiv je pojav mešanja jezikov v stiku, španščine in jezika gvarani, imenovan jopara, ki se uporablja v vsakodnevni komunikaciji v Paragvaju. Beseda jopara v jeziku gvarani pomeni »mešanica, mešanje«, pa tudi »pisan, zmeden«. Hkrati je ime za kmečko jed iz koruze, fižola, suhega mesa in drugih sestavin (Lustig 1996: 2).

Jopara je področje interferenc z nejasnimi mejami, ki jih je težko zajeti in opisati, med paragvajsko gvaranščino in paragvajsko španščino, ki je prevzela precej značilnosti gvaranščine, celo strukturalnih (Lustig 1996: 1).

Pogosto se uporablja v pogovornem jeziku, tako da se beseda iz jezika gvarani vrine med španske besede ali se španski glagoli spregajo po gvaransko, kot npr.: *Jasolucionáta nuestro problema* (»*jasolucionáta*« iz jopara): *ja* pomeni mi (*nosotros*), *ta* se nanaša na prihodnjik. V španščini se poved glasi: *Vamos a solucionar nuestro problema* (Rešili bomo naš problem).¹³

11 Academia de la Lengua Guaraní (*Guaraní Ñe'ẽ Rerekuapav*) je 21. 1. 2021 izdala prvi slovar jezika gvarani iz Paragvaja: *Diccionario de la Lengua Guaraní del Paraguay*.

12 Mercosur (Mercado Común del Sur), Mercosul ali Ñemby Ñemuha je južnoameriški trgovinski blok, ustanovljen z Asuncionsko pogodbo leta 1991 in Protokolom iz Oura Preta leta 1994. Njegove polnopravne članice so Argentina, Brazilija, Paragvaj in Urugvaj.

13 <https://es.wikipedia.org/wiki/Yopar%C3%A1>.

Paragvajska španščina, ki jo govori okoli 7 milijonov ljudi, deli številne značilnosti z govori drugih delov špansko govoreče Amerike, vendar pa jo nekateri jezikovni pojavi, predvsem tisti, povezani z jezikom gvarani, ločijo od ostalih variant ameriške španščine. Ko so Španci prišli v Alto Paraná, so na tem območju živela številna staroselska ljudstva, vendar je imel jezik Gvaranijcev največji vpliv na paragvajsko španščino. Nanjo so v manjši meri kot v Argentini vplivali jeziki evropskih priseljencev. Zaradi dolge družbene, politične, kulturne in gospodarske osamitve države (ko je Argentina razglasila neodvisnost, se Paragvaj ni želel priključiti tej državi, kar ga je odrezalo od kulturnih in ekonomskih vezi z Buenos Airesom, po razglasitvi lastne neodvisnosti pa je doživel dolgo izolacionistično diktaturo) se je paragvajska španščina osamila in razvijala po svoje brez večjih vplivov jezikov tujih priseljencev, ki so kmalu usvojili paragvajsko španščino in gvaranščino. Le tisti priseljenci, ki so se osamili in živeli v kolonijah ločeno od drugih, so obdržali svoje jezike (nemško govoreča menonitska skupnost, brazilske skupnosti na meji z Brazilijo, japonska kolonija v La Colmeni idr.) (Lipski 1994: 328).

Glasoslovne značilnosti paragvajske španščine so med drugimi preučevali Germán de Granda (1988), Natalia Krivoshein de Canese (1992) in Graziella Corvalán (1993). Nekatero glasoslovno značilnosti so enake drugim delom hispane Amerike, nekatero pa so tipične za Paragvaj. Fonetično-fonološki pojav, imenovan *seseo*, je značilen za vso ameriško španščino, torej tudi za paragvajsko. Gre za izgubo fonema, in sicer nezvenečega medzobnega pripornika /θ/ v korist nezvenečega dlesničnojezičnega pripornika /s/, tako da se izgubi distinkcija med besedami, kot so *casa* [ˈkasa], hiša, in *caza* [ˈkasa], lov (namesto [ˈkaθa], kakor je raba v evropski španščini).

V nadaljevanju so naštetih pojavi, ki jih pripisujemo vplivu gvaranščine oziroma so tipični za paragvajsko španščino:

- V nasprotju z večino španskih variant, ki težijo k diftongizaciji oziroma uničenju zeva, je mogoče pri paragvajski španščini opaziti obraten pojav, zev se obdrži celo pri enakih vokalih: [al.ko.ˈol] alcohol; [mi.ˈi.xo], mi hižo.
- Rahla nazalizacija vokalov, verjetno zaradi tega, ker ima jezik gvarani poleg šestih oralnih samoglasnikov tudi šest nazalnih.

14 Viri za zglede paragvajske španščine in jezika gvarani, razen če ni v besedilu drugače določeno, so: https://cvc.cervantes.es/lengua/voces_hispanicas/paraguay/asuncion.htm, <https://www.ipparaguay.com.py/diccionario-guarani>, https://es.wikipedia.org/wiki/Espa%C3%B1ol_paraguayo, pregledano 8. 4. 2022.

- Pojav glotalnega zapornika med besedami ter med vokalom in soglasnikom, kar se v španščini ne pojavlja.
- Paragvajska španščina večinoma ne pozna v špansko govorečem svetu zelo razširjenega pojava *yetsmo*, nevtralizacije fonemov zvočnikov palatalnega laterala /ʎ/ in palatalnega pripornika /j/ v korist zadnjega, kar pomeni, da se obdrži distinkcija med njima: /'oja/ *hoya*: /'oʎa/ *olla*.
- Težnja k izgovarjavi zobnoustničnega zvenečega pripornika /v/, ki sicer ne obstaja v glasoslovnem sistemu španskega jezika, namesto dvoustničnega zvenečega pripornika [β], alofona dvoustničnega zvenečega zapornik /b/.
- Težnja k izginjanju zvenečih zapornikov /b, d, g/ med vokali: *para-uas* 'paraguas'.
- Težnja k vokalizaciji /k/ in /b/ na koncu zloga: *pauto* 'pacto'; *cau-le* 'cable'.
- Pri besedah, ki se začenjajo s f, se ta izgovarja kot mehkonobni h- : *fuego* ['xweyo] namesto ['fweyo].

Največji vpliv jezika gvarani na paragvajsko španščino je na leksikalni ravni.

Skratka, intenziven jezikovni stik v paragvajski španščini povzroča jezikovne spremembe, ki so imele za posledico reorganizacijo jezikovnega materiala in reinterpretacijo formalne, pomenske ali pragmatične vrednosti (Palacios 2015: 337).

Paragvajska španščina si deli velik del besedišča s španščino s področja Río de La Plata (*pararse* 'levantarse' vstati, *pollera* 'falda' krilo, *vereda* 'acera' pločnik itd.), vendar pa so prav gvaranizmi zaradi intenzivnega stika s španščino najbolj izstopajoči in značilni za to varianto ameriške španščine (Palacios 2015: 337), čeprav je tudi vpliv španščine na paragvajsko gvaranščino velik. »Posledica več stoletij sobivanja španščine in gvaranščine je nastanek različic, kot so paragvajski gvarani, kreolski gvarani in gvarani jopara. Vpliv španščine na paragvajski gvarani pa ni omejen le na leksikalne sposojenke iz španščine, spreminjajo se tudi slovnične paradigme z novimi elementi, ki niso bili prisotni v prvotnem staroselskem jeziku« (Palacios 2005: 38). Pod vplivom jezika gvarani nekatere španske besede spremenijo pomen; tako se beseda *hallar* (nahajati se) uporablja v pomenu *alegrar* (veseliti se), besedna zveza *quitar una foto* (*quitar* pomeni odstraniti, vzeti) pa namesto *tomar una foto* (*te voy a quitar una foto* v pomenu *te voy a tomar una foto* / fotografiral te bom). Paragvajska španščina uporablja veliko gvaranizmov, sposojenk iz gvaranščine, s področja flore in favne (*agatí* 'libélula', kačji pastir; *cururú* 'sapo', krastača; *mamanga*

'abejorro', čmrlj; *yaguá* 'perro', pes; *avati* 'maíz', koruza; *surubí* 'un tipo de pescado', vrsta ribe, urubú 'buitre', jastreb in prehrane (*pororó* 'palomitas; maíz asado', pokovka; *soò* 'carne', meso; *guaripola* 'aguardiente', žganje; *chipá* 'especie de pan', vrsta kruha) ter za poimenovanje oseb (*kuña* 'mujer', ženska; *karai* 'señor', gospod; *kuñakarai* 'señora', gospa; *kuñatai* 'señorita', gospodična; *mitá* 'niño/a', deček, deklica; *mitá'i* 'niñito/a', fantek, punčka; *pehagüé* 'hijo tardío', sin, ki se je rodil pozno ali najmlajši sin; *katé* 'elegante', eleganten človek), lastnosti (*vai* 'feo, malo', grd, slab; *kangué* 'amargo, desagradable', grenek, neprijeten; *tavy* 'tonto', trapast) in drugih terminov (*angá* 'pobrecito, qué pena', revež, kakšna škoda; *ko / nikó* 'ciertamente', seveda; *manté* 'solamente', samo) (Palacios 2015: 337).

Gvaranijske toponime zasledimo na celotnem ozemlju, kjer so nekoč živeli Gvaranijski, tako v Paragvaju¹⁵ kot v Braziliji (*Curitiba*, glavno mesto države Paraná v Braziliji: *kuri: pino* / borovec, *atýva: conjunto* / skupina – *Tierra de pinos* / Dežela borovcev), v Argentini (*Itá Ibaté*, ime kraja v pokrajini Corrientes: *Itá - (Ita) piedra* /kamen, *Ibaté (yvate): alta* / visok, *Piedra Alta* /Visok kamen), Urugvaju (*Sierra Carapé* na jugu Urugvaja: *karape / bajo, de poco altura* / nizek) in Boliviji (*Yapacaní*, mesto v Boliviji).

Y (*agua*, voda) je ena najpomembnejših besed v tem jeziku. Najdemo jo v številnih imenih krajev: *Yguasu* (*agua grande*, velika voda), Paraguay (paraguá-ý, agua que forma un océano, voda, ki tvori ocean), Uruguay (*rio del urú*, reka urujev, posebne vrste ptic *Odontophorus capueira*, živečih na tem območju), *Ypacaraí* (*Y: agua* / voda – *pa karai: bendecido* / blagoslovljen).

Kar nekaj besed je iz paragvajske španščine prešlo v evropsko in ameriško španščino, nekaj pa tudi v druge jezike (predvsem imena živali in rastlin): *ananás* (gvarani *naná*), *jaguar* (tupi *yaguará*), *mandioca/tapioca* (gvarani *mandiog*), *ñandú* (gvarani *ñandú*, *avestruz* / noj), *piraña* (tupi *pirá*, *pez* /riba, *áia dientes* /zobje), *tapir* (tupi, *tapi-ra*), *tatú* (gvarani *armadillo* / pasavec), *tucán* (gvarani *tuká*, *tukana*), *yacaré* (gvarani *caimán*), *maraca* (gvarani *mbaracá*), *ñandutí* (gvarani *ñandutí*, 'araña blanca' /bel pajek; tipična paragvajska čipka).

Nekaj besed, ki so po etimološkem izvoru iz jezikovne skupine tupi gvarani, je prek nemščine ali drugih jezikov našlo pot v slovenščino

15 Nedavna študija z naslovom *Toponimija v jeziku gvarani v Paragvaju*, ki jo je izvedel Generalni direktorat za jezikovne raziskave (DGIL) Sekretariata za jezikovne politike (SPL) in je obsegala identifikacijo vseh toponimov, katerih imena vsebujejo uradni jezik gvarani, je pokazala skupno 3.945 toponimov, izraženih v jeziku gvarani. Vir: <https://www.lanacion.com.py/gran-diario-domingo/2023/12/24/la-lengua-guarani-y-su-profundo-arraigo-en-la-toponimia/>, pregledano 10. 6. 2024; primerjaj <https://guarani.es/toponimia-guarani-en-paises-que-integran-la-cuenca-del-plata/>.

(ananas, jaguar, mandioka, nandu, piranha). V SSKJ in SES (*Slovenskem etimološkem slovarju*) so opisane, kot sledi v nadaljevanju.

SSKJ: ánanas -a m (ã) tropska rastlina z dolgimi listi ali njen veliki, sočni, aromatični sad.

SES: ánanas -a m 'rastlina Ananas comosus ali njen sadež' (19. stol.). Prevzeto prek nem. Ananas iz port. ananás, kar je v 16. stol. izposojeno iz jezika južnoameriških Indijancev Tupi, v katerem se ta rastlina in njen plod imenujeta (a)naná.

SSKJ: jáguar -ja m (ã)

1. leopardu podobna črna lisasta zver, ki živi v Ameriki.

SES: jáguar -ja m 'žival Panthera onca' (19. stol.).

Prevzeto prek nem. Jaguar in port. jaguar iz tupi, jezika južnoameriških Indijancev, v katerem jaguar(a) pomeni 'jaguar, mesojeda žival'.

SSKJ: mandióka -e ž (ô)

bot. maniok.

SSKJ: nandú tudi nándu -ja m (û; â)

zool. noju podobna južnoameriška ptica, Rhea americana.

SSKJ: piranha -e [piránja] ž (ã)

zool. piraja.

SES: pirânha -e ž 'riba Serrasalmus piraja', tudi piránja (20. stol.).

Tujka, prevzeta po zgledu nem. Piranha in angl. piranha, perai iz port. piranha kar je prevzeto iz tupija, jezika južnoameriških Indijancev, v katerem piraya (v brazilskih govorih piranya) 'piranha' prvotno pomeni 'škarje'. Ta riba je tako poimenovana zaradi svojih ust, ki spominjajo na škarje.

SSKJ: tapír tapirja samostalnik moškega spola [tapír]

zool. kopitar s krajšim rilcem, ki živi v pragozdovih Srednje in Južne Amerike ter jugovzhodne Azije.

Etimologija: prevzeto prek nem. Tapir, frc. tapir iz tup. Tapiira.

SSKJ: tukán tukána in túkan túkana samostalnik moškega spola [tukán] in [túkan], ptica z velikim živobarvnim kljunom in navadno črnim perjem po telesu ter belim, rumenim perjem po sprednjem delu glave in vratu, ki živi v Južni in Srednji Ameriki; primerjaj lat. Ramphastos.

Etimologija: prevzeto prek nem. Tukan in špan. tucán iz tup. in gvaran. tuka(no)

Oblike naslavljanja na Iberskem polotoku (*norma peninsular*) se razlikujejo od oblik in rabe v Hispanoameriki (*norma hispanoamericana*). Sistemi zaimkovnih in nominalnih oblik naslavljanja, ki se uporabljajo na različnih območjih špansko govorečega sveta, predstavljajo enega najbolj zapletenih vidikov španske slovnice (Markič 2017). Oblika naslavljanja *voseo* (*vos* namesto *tú* za 2. osebo

ednine)¹⁶ je ena glavnih značilnosti paragvajске španščine na oblikoslovno skladenjski ravni. Naslavljanje v paragvajski španščini je povezano z zgodovinskimi in družbenimi okoliščinami, sporočanje situacijo in geografskimi dejavniki ter je podobno obliki *vosea* z območja Ría de la Plate (šp. *rioplatense*). »V paragvajski španščini se *voseo* uporablja tako za zaimek kot za glagol (*vos caminás, vos querés, vos escribís*), tako v neformalnem kot formalnem okolju« (Donadio Copello 2005: 203), pa tudi v velelniku (*La fibra óptica más rápida del país. Hacé clic y descubrí tu oferta*).¹⁷ Raba *vosea* je značilna za Argentino, Urugvaj in Paragvaj, pa tudi za področja Srednje Amerike in drugih delov Južne Amerike, kjer alternira z rabo zaimka *tú* (sl. ti). V množini je v rabi *ustedes* (z glagolom v 3. osebi množine), ki ustreza tako formalni kot neformalni obliki (namesto *vosotros/vosotras*). Osebna zaimka za tikanje za 2. osebo množine *vosotros/as* in *os*, kot tudi ustrezni svojilni zaimek *vuestro/a/os/as*, se v paragvajski španščini ne uporabljajo niti v vsakdanjem govoru niti v knjižnem jeziku, prav tako kot v večini hispane Amerike.

Tako kot velja za večino variant ameriške španščine, tudi v paragvajski prevladujeta enostavni preteklik na račun sestavljenega (*dije* namesto *he dicho*) in raba glagolske perifraze *ir a* + nedoločnik za izražanje zadobnosti namesto enostavnega prihodnjika (*voy a ir* namesto *iré*). Pogosta je raba glagola *haber* v množini, ki se sicer uporablja samo v ednini: *hubieron otras aventuras* namesto *hubo otras aventuras*. Prevladuje tudi raba prislovov *acá* in *allá* namesto *aquí* in *allí* (kot v večini špansko govoreče Amerike).

Za paragvajsko španščino je značilna raba zaimka *le, les* v 3. sklonu (*leísmo*) namesto zaimka *lo, la, los, las* v 4. sklonu (*a la madre le vimos llorando; a los niños les recogieron los vecinos*). Vpliv gvaranščine je težnja k poenostavitvi zaimkovnega sistema, k rabi enega samega zaimka za 3. in 4. sklon ter za oba spola: *Le vi a mi hija. Le vi a mi hijo. Le di un regalo a mi hija. Le di un regalo a mi hijo*. Ko gre za neživi referent, se zaimek celo opusti: »*No vas a encontrar tus botas. Si voy a encontrar. Siempre encontré cuando busqué*« (Palacios 2015: 337).

Gvaranščina nima morfoloških oznak za spol in sklon, zato se v paragvajski španščini pojavlja neuskklajenost spola in števila: *camisa blanco; ríos profundo; dos pan*.

16 *Voseo* (tikanje v ednini) je raba osebnega zaimka *vos* (namesto *tú*) in/ali raba glagolskih oblik, ki izhajajo iz oblik za drugo osebo množine (*amás, amái(s), tenés, tenis*, itd.) v situacijah, ko se govorec neformalno obrača na enega samega sogovornika, s katerim ga vežejo vezi solidarnosti, zaupanja ali intimnosti (Markič 2017: 59–60).

17 Oglas v paragvajskem časopisu *ABC Color* z dne 8. aprila 2022. <https://www.abc.com.py>

Izstopa raba osebnega zaimka za 1. osebo ednine *che* (*yo / jaz*) in svojilnega zaimka v pridevniški rabi *che* (iz jezika gvarani) namesto '*mi, mío*' (moj): *che patrón; che novia*. V gvaranščini se izgovarja /ʃe/, slov. še¹⁸.

Pogosto se ukinja vezni glagol biti (*ser/estar*) v povedih: *mi novia [es] hermana del patrón; eso [es] lo que yo te pregunté* (Lipski 1994: 334).

Razširjena je tudi raba pojava *queísmo* in *dequeísmo* (napačne rabe veznika *que: no hay duda que; dijo de que*) ter indikativa namesto subjunktiva za glagoli, ki izražajo željo, voljo, ukaz, prošnjo: *no creo que viene hoy* namesto *no creo que venga hoy*.

Azucena Palacios (2015: 336) navaja, da zaradi tesnega stika obravnavanih jezikov prihaja do preklapljanja kod (*alternancia de códigos*), kalkiranja (*Anda por su cabeza* – iz jezika gvarani »oiko iñakäre« s pomenom »hace lo que quiere, sin control, sin juicio«, dela, kar hoče, nepremišljeno) in vstavljanja posameznih gvaranskih jezikovnih elementov v govorni diskurz v španščini, kot npr. glagolski časovni morfem (*kuri*), aspektualni morfem (*hína*), svojilni *che* in vprašalni členki *pa, pio, ta* ali *piko*, ki v jeziku gvarani tvorijo vprašalne povedi (*¿Entendiste pa? Si rozumel? ¿Para qué pió? Zakaj?*). S členki *ko, nio, ngo* se nekaj poudarja: *Ese ko es de ella* (= *Ese es de ella*. Ta je njen). Členka *na, mi* (*por favor*) se rabita za ublažitev prošenj, ukazov: *Vení-na* (= *Ven, por favor*). *Contame na, que yo quiero saber de todo* (*Cuéntamelo, que yo quiero saber de todo*. Povej mi, vse hočem vedeti). Z isto funkcijo se uporablja španski *un poco*, kalkiran po gvaranskem *mi*: *Vení un poco* (*ven, por favor / pridi, prosim*) (Palacios 2015: 336).

Razni medmeti, preneseni iz gvaranščine, se uporabljajo v pogovorni paragvajski španščini: *¡Mbore!* Vzklik, ko nekaj zavrneš (= *¡Ni loco! Niti v sanjah!*). *¡Kore!*, *¡Nderakore!* Vzklik, ko se zgodi kaj neprijetnega, groznega. (= *¡Oh No! Oh ne!*). Za paragvajsko španščino je značilna posebna raba predlogov *a, en, por*, katerih pomen se zaradi stika z gvaranščino spremeni (Palacios 2019): *Apojó la bici por la pared* namesto *apoyó la bici en la pared* (naslonil je kolo na zid); *mira por mí* namesto *me mira atentamente* (pozorno me gleda); *llegó en Asunción* namesto *llegó a Asunción* (prišel je v Asunción). Ta raba nastopi zaradi vpliva gvaranskega krajevnega predloga *pe*, ki poudarja cilj in ne smeri (Palacios 2015: 336).

18 Več o gvaranskem zaimku *che* v Guasch 1996 in Meliá, Farré, Pérez 1997.

Paragvajska španščina se v pisni književni rabi ne razlikuje od splošne norme španskega jezika oziroma španščine, ki je v rabi na jugu Južne Amerike. Ko pa gre za govorni jezik in različne jezikovne registre, ima španščina v Paragvaju svoje značilnosti. Gre za posebno situacijo jezikov v stiku med jezikom gvarani oziroma gvaranščino in španščino oziroma kastiljščino. V tem prispevku smo se osredotočili predvsem na jezikovne posledice tega stika, ki so lahko neposredne in posredne, in ne toliko na sociolingvistične vidike dvojezičnosti in diglosije v Paragvaju. Glavna jezika v stiku vplivata drug na drugega, tako španščina na paragvajski gvarani kot obratno. Vplivi gvaranščine na španščino so največji na leksikalno-semantični ravni, manjši, a tudi zelo razširjeni pa na glasoslovni in oblikoslovno skladenski ravni. Na razvoj paragvajske španščine so vplivali zgodovinski, družbeno politični, geografski in ekonomski dejavniki. Paragvaj je večkulturna in večjezična država, kjer sobivajo različni staroselski jeziki in kulture, kot v toliko drugih latinskoameriških državah. Vendar je posebnost Paragvaja ravno špansko-gvaranski bilingvizem, ki je močno razširjen med prebivalstvom in je uradno potrjen z ustavo iz leta 1992, ki priznava tudi druge staroselske jezike kot del kulturne dediščine.

Neizmernost ameriškega ozemlja, kjer se govori španski jezik, ter variiranje v izgovarjavi, leksiki in skladnji potrjujeta, da ameriška španščina ni homogena tvorba, temveč je raznolika v svoji heterogenosti, kar jo bogati v vseh vidikih. Paragvajska španščina je eden od mnogoterih raznobarnih kamenčkov v velikem jezikovnem mozaiku, imenovanem ameriška španščina.

LITERATURA IN VIRI

- Corvalán, Graziella 1992 *El español en contacto con otras lenguas*. Vir: https://cvc.cervantes.es/obref/congresos/sevilla/sociedad/mesaredon_gcorvalan.htm, pregledano 18. 3. 2022.
- Donadio Copello, María 2005 'Morfosintaxis del español americano: La variación morfosintáctica.' V: *Manual de Lingüística Hispanoamericana*. Cándido Aráuz Puente, ur. Bogotá: Instituto Caro y Cuervo. Str. 193–223.
- Fontanella de Weinberg, Maria Beatriz 1992 *El español de América*. Madrid: Mapfre.
- García Márquez, Gabriel 1967/1986 *Cien años de soledad*. Bogotá: Editorial La Oveja Negra.
- García Márquez, Gabriel 1978 *Sto let samote*. Prevedla Alenka Bole-Vrabec. Ljubljana: Mladinska knjiga.

- Granda, Germán de 1988 *Sociedad, historia y lengua en el Paraguay*. Bogotá: Instituto Caro y Cuervo.
- Guasch, Antonio 1996 *El idioma guaraní: Gramática y antología de prosa y verso*. Asunción: CEPAG.
- Henríquez Ureña, Pedro 1932 *Sobre el problema del andalucismo dialectal de América*. Buenos Aires: Instituto de Filología, Facultad de Filosofía y Letras de la Universidad de Buenos Aires.
- Instituto Cervantes 2024 *El español en el mundo: Anuario del Instituto Cervantes 2024*. Vir: https://cvc.cervantes.es/lengua/anuario/anuario_24/el_espanol_en_el_mundo_anuario_instituto_cervantes_2024.pdf, pregledano 16. 12. 2024.
- Krivoshchin de Canese, Natalia 1993 *Cultura y bilingüismo en el Paraguay*. Vir: <https://www.staff.uni-mainz.de/lustig/texte/culpare.htm> (pregledano 18. 3. 2022).
- Lapesa, Rafael 2010 *El español de América*. Vir: <http://www.elcastellano.org/america1.html>, pregledano 18. 3. 2022.
- Lezama in Urrutia, Yosu de 1979 *Apuntes de Lingüística Aborígen*. Bogotá: Universidad Santo Tomás.
- Lipski, John 1994 *El español de América*. Madrid: Cátedra.
- Lope Blanch, Juan Manuel 1989 *Estudios de lingüística hispanoamericana*. México: UNAM, Instituto de Investigaciones Filológicas.
- López Morales, Humberto 1998 *La aventura del español de América*. Madrid: Espasa.
- Lustig, Wolf 1996 'Mba'éichapa oiko la guarani? Guarani y jopara en el Paraguay.' *PA-PLA: Revista Brasileira de Estudos Crioulos e Similares* 4(2): 19–43.
- Markič, Jasmina 2017 'Voseo, tuteo in ustedeo v kolumbijski različici španščine.' V: *Latinska Amerika: Družbeno-zgodovinski, literarni in jezikovni vidiki*. Jasmina Markič in Barbara Pihler Ciglič, ur. Posebna številka. *Ars&Humanitas* 112: 56–72.
- Meliá, Bartomeu 2005 'Las lenguas indígenas en el Paraguay: una visión desde el censo de 2002.' *Población y desarrollo* 28: 5–22.
- Meliá, Bartomeu, Luis Farré in Alfonso Pérez 1997 *El guaraní a su alcance*. Asunción: CEPAG.
- Moreno Fernández, Francisco 2014 *La lengua española en su geografía*. Madrid: ArcoLibros.
- Palacios Alcaine, Azucena 2005 'Lenguas en contacto en Paraguay: español y guaraní.' V: *Variedades lingüísticas y lenguas en contacto en el mundo de habla hispana*. Carmen Ferrero in Nilsa Lasso-von Lang, ur. Bloomington: AuthorHouse. Str. 35–43.
- Palacios Alcaine, Azucena 2015 'Dialectos del Español de América: Chile, Río de La Plata y Paraguay.' V: *Enciclopedia de Lingüística Hispánica*. Vol. 2. Javier Gutiérrez Rexach, ur. London: Routledge. Str. 330–40.
- Palacios Alcaine, Azucena 2019 'La reorganización de las preposiciones locativas *a*, *en* y *por* en el español en contacto con guaraní.' *Círculo de Lingüística Aplicada a la Comunicación* 78: 233–54. Vir: <http://dx.doi.org/10.5209/CLAC.64380> (pregledano 18. 3. 2022).

- Rona, José Pedro 1964 'El problema de la división del español americano en zonas dialectales.' V: *Presente y futuro de la lengua española I*, Actas de la Asamblea de Filología del I Congreso de Instituciones Hispánicas. s. Madrid: Ed. Cultura Hispánica. Str. 215-26.
- Tomsich, Francisco in Barbara Pregelj, ur. 2020 *Bivališča Branislave Sušnik: dokumenti, besedila, podobe, pričevanja / Moradas de Branislava Susnik: documentos, textos, imágenes, testimonios*. Medvode: Založba Malinc.
- Snoj, Marko *SES Slovenski etimološki slovar*. Vir: <https://fran.si/193/marko-snoj-slovenski-etimoloski-slovar>, pregledano 8. 4. 2022.
- SSKJ *Slovar slovenskega knjižnega jezika*. Vir: <https://fran.si/>, pregledano 8. 4. 2022.
- Wagner, Max Leopold 1949 *Lingua e Dialetti Dell'America Spagnola*. Firenze: Edizioni Le lingue Straniere.
- Zamora Vicente, Alonso 1969 *Dialectología española*. Madrid: Gredos.
- Zanardini, José in Biedermann, Walter 2019 *Los indígenas del Paraguay*. Asunción: Ed. Servilibro.

POVZETEK

Prispevek govori o španščini, govorjeni v Paragvaju. Uvodoma predstavi varianto španskega jezika, poznano kot ameriška ali južna španščina (*español de América / español meridional*), homogenost in heterogenost te različice na glasoslovni, oblikoslovno skladenjski in leksikalno semantični ravni. Ena od mnogih različic ameriške španščine je tudi paragvajska španščina. Da bi bolje razumeli, kako se je razvijala, je treba razumeti njeno zgodovinsko ozadje, zemljepisno lego, staroselske jezike in kulture in demografsko sliko Paragvaja. Paragvaj je ena redkih držav v Latinski Ameriki, ki ima v ustavi določena dva uradna jezika: španščino in jezik gvarani. Raziskovalci paragvajске španščine so večinoma poudarjali bolj sociolingvistični kot opisno jezikoslovni vidik paragvajске španščine. V nadaljevanju se prispevek osredotoča na jezikovno sliko Paragvaja, na posebnosti, ki jo razlikujejo od drugih inaič ameriške španščine, še posebej na leksikalno semantični ravni, kjer je čutiti vpliv jezika gvarani, ki je bil že med kolonizacijo sporazumevalni jezik oz. »splošni jezik« (*lengua general*).

Ključne besede: Paragvaj, ameriška španščina, paragvajska španščina, jezik gvarani, jezikoslovje

ABSTRACT: ON PARAGUAYAN SPANISH

The paper deals with Spanish spoken in Paraguay. In the introduction, it outlines a version of Spanish known as American or Southern Spanish (*español de América / español meridional*), the homogeneity and heterogeneity of this variant at the phonetical, morphological, syntactic and lexicosemantic levels. One of the many versions of American Spanish is Paraguayan Spanish. To better understand its evolution, it is necessary to understand its historical background, geographical location, indigenous languages and cultures and the demographic profile of Paraguay. Paraguay is one of the few Latin American countries whose constitution lists two official languages: Spanish and Guaraní. Researchers in the field of Paraguayan Spanish tended to place emphasis on the sociolinguistic rather than descriptive linguistic aspect of Paraguayan Spanish. The paper goes on to present the language makeup of Paraguay, the specifics that distinguish Paraguayan Spanish from other varieties of American Spanish, especially at the lexicosemantic

level that shows the influence of Guarani, a language used as lingua franca or “general language” (*lengua general*) already at the time of colonisation.

Keywords: Paraguayan, American Spanish, Paraguayan Spanish, Guarani language, linguistics

RESUMEN: SOBRE EL ESPAÑOL DEL PARAGUAY

Este texto versa sobre el español hablado en el Paraguay. En la parte introductoria se presenta la variante del español conocida como el español de América o el español meridional, su homogeneidad y su heterogeneidad en los niveles fonético-fonológico, morfosintáctico y léxico. Una de las variantes del español de América es también el español del Paraguay. A fin de conocer mejor cómo se fue desarrollando esta variante, es necesario conocer el contexto histórico, la situación geográfica, las lenguas y culturas indígenas, así como la situación demográfica del país. El Paraguay es uno de los pocos estados en América Latina en cuya constitución se definen dos lenguas oficiales: el español y el guaraní. La mayoría de los estudios sobre el español del Paraguay destacan más el aspecto sociolingüístico que el meramente lingüístico del español paraguayo. A continuación, se presenta la situación lingüística del Paraguay, las características que lo distinguen de otras variantes del español de América, especialmente en el nivel léxico, en el que se hace sentir la influencia del guaraní, que fue lengua general ya en la época de la colonización.

Palabras clave: Paraguayan, español de América, español del Paraguay, guaraní, aspecto lingüístico

O AVTORICI

Dr. Jasmina Markič je redna profesorica za španski jezik na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Ukvarja se predvsem z raziskovanjem skladenjskih in besediloslovnih ter prevodoslovnih vprašanj. Njeno ožje raziskovalno področje so španske glagolske paradigme in glagolske perifraze ter njihove aspektualne, časovne in modalne vrednosti v različnih besedilnih zvrsteh ter značilnosti ameriške španščine.

Elektronski naslov: jasmina.markic@ff.uni-lj.si